

Упровадження інклюзії у практику роботи дитсадків — один з ключових напрямів реформування нашої освітньої системи. Водночас і один з найскладніших.

- ♦ Чи готові до інклюзії дошкільні заклади й українське суспільство загалом?
- ♦ Які перешкоди нам належить подолати?
- ♦ Які здобутки ми вже маємо?

Цим питанням присвячений випуск журналу “Дошкільне виховання” №10. У ньому також зібрано кращі практичні матеріали, які довели свою ефективність у роботі з дітьми — як з типовим розвитком, так і з особливими освітніми потребами.

ІНКЛЮЗИВНА ОСВІТА: ідея, практика і суспільна цінність

Олена МАРТИНЧУК,

канд. пед. наук, доцент,

*завідувач кафедри спеціальної психології,
корекційної та інклюзивної освіти,*

Інститут людини Київського університету імені Бориса Грінченка

ІНКЛЮЗИЯ — ПОКАЗНИК РІВНЯ СВІДОМОСТІ СУСПІЛЬСТВА

Наразі в нашій державі відбувається реформування і модернізація освіти. Одним з глобальних чинників цього процесу є цивілізаційні процеси, пов'язані з еволюційним розвитком людства та зміною ставлення суспільства до осіб з особливими освітніми потребами.

Зважаючи на це, реформування освіти в Україні сьогодні пов'язують із задоволенням освітніх потреб, інтересів і реалізацією потенційних можливостей розвитку особистості кожного члена суспільства, зокрема громадян з інвалідністю та особливими потребами в умовах інклюзивного освітнього середовища.

У світі визнання інклюзії як ключової передумови реалізації права на освіту набуло актуальності впродовж останніх 30 років і було закріплене

в Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю — першому обов'язковому для виконання документі, що репрезентував концепцію якісної інклюзивної освіти.

Комісар Ради Європи з прав людини Нільс Муйжнієкс зазначив:

“Інклюзивну освіту не слід розглядати як утопічний проект. Це досяжна мета, яка має величезний потенціал щодо покращення соціальної згуртованості, міжкультурних відносин і освітніх можливостей усіх дітей”.

Катаріна Томашевські, перший спеціальний доповідач ООН з питання про право на освіту, визначила чотири ключові принципи, дотримання яких держава має забезпечити, якщо вона поставила собі за мету ефективно реалізувати право всіх громадян на освіту.

Принципи забезпечення рівних прав на освіту

1. **Наявність.** Цей принцип накладає на владу обов'язок забезпечення достатньої кількості закладів освіти і педагогів для задоволення потреб усіх дітей.
2. **Доступність** передбачає забезпечення не-дискримінаційного доступу до освіти для всіх здобувачів.
3. **Прийнятність** — забезпечення якісної освіти у безпечному середовищі з урахуванням особливостей окремих груп дітей.
4. **Адаптивність** передбачає створення системи освіти, яка може адаптуватися до потреб усіх дітей, зокрема з особливими освітніми потребами.

Одним із ключових компонентів успішного впровадження інклюзії *визначено наявність професіоналів, здатних задовольнити потреби всіх вихованців у інклюзивному освітньому середовищі.*

ЧИ ГОТОВІ УКРАЇНЦІ ДО ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ?

Комплексне дослідження Європейської дослідницької асоціації ERA “Інклюзивна освіта в Україні: здобутки, проблеми та перспективи”, проведене серед українського населення та педагогів інклюзивних закладів освіти протягом 2011–2012 рр., засвідчило **загалом схвальне ставлення суспільства** до ідеї навчання дітей з особливими освітніми потребами разом з їхніми однолітками, що характеризуються нормативним рівнем розвитку. Зокрема, 70% опитаних висловились на підтримку ідеї інклюзивної освіти; 21% навіть скористались би цією нагодою, щоб налаштувати свою дитину на допомогу таким дітям у навчанні та житті; 76% впевнені, що впровадження інклюзивної освіти допоможе формуванню толерантності у суспільстві.

Однак гіпотетичне уявлення й позитивне сприйняття людьми змін, які принесе впровадження інклюзії, пов'язане насамперед з тим, що вони висловлювались, не маючи досвіду реальної інклюзії. Цим досвідом у згаданому дослідженні ділилися педагоги експериментальних інклюзивних закладів освіти, які серед головних проблем визначили додаткове психологічне навантаження, брак спеціальних знань і досвіду, а також методичних матеріалів.

Отже, **найскладнішими і найважливішими виявились проблеми, пов'язані з самими педагогами.** Водночас досвід пілотних шкіл і закладів дошкільної освіти доводить, що педагоги й адміністрація спроможні подолати всі внутрішні бар'єри, якщо їм буде забезпечено науково обґрунтовану психологічну і методичну підтримку.

ІНКЛЮЗИВНО-РЕСУРСНІ ЦЕНТРИ

З метою розв'язання цієї проблеми в Україні створюється система інклюзивно-ресурсних центрів — установ нового типу, що мають на меті забезпечення права дітей з особливими освітніми потребами віком від 2 до 18 років на здобуття дошкільної та загальної середньої освіти, зокрема у закладах професійної (професійно-технічної) освіти, шляхом проведення комплексного психолого-педагогічного оцінювання розвитку дітей, надання психолого-педагогічних, корекційно-розвивальних послуг та забезпечення їх системного кваліфікованого супроводу.

Одне з основних завдань інклюзивно-ресурсних центрів — **надання підтримки педагогам:**

- ♦ участь педагогічних працівників інклюзивно-ресурсного центру в командах психолого-педагогічного супроводу дітей з особливими потребами у закладах загальної середньої та дошкільної освіти;
- ♦ консультування та взаємодія з педагогами з питань організації інклюзивного навчання;
- ♦ надання педагогічним працівникам, батькам або законним представникам дітей з особливими освітніми потребами методичної допомоги в організації психолого-педагогічної та корекційно-розвивальної роботи.

НОРМАТИВНЕ ПІДҐРУНТЯ

Поширення процесу інтеграції у вітчизняному контексті зумовлено тим, що **Україна ратифікувала міжнародні документи** в галузі прав дитини та осіб з інвалідністю:

- ♦ Конвенцію ООН про права дитини від 20.11.1989 ратифіковано Постановою ВР № 789–XII від 27.02.91;
- ♦ Конвенцію ООН про права осіб з інвалідністю від 13.12.2006 ратифіковано Законом України № 1767–VI від 16.12.2009.

До законодавчо-нормативної бази з дошкільної та загальної середньої освіти **внесено зміни**, які забезпечують право дітей з особливими потребами, зокрема з інвалідністю, на отримання освітніх послуг в умовах інклюзії.

♦ Вперше на законодавчому рівні **визначено поняття** “інклюзивне навчання”, “особа з особливими освітніми потребами”, “індивідуальна програма розвитку”, “інклюзивне освітнє середовище” (Закон України від 23.05.2017 “Про внесення змін до Закону України «Про освіту» щодо особливостей доступу осіб з особливими освітніми потребами до освітніх послуг”).

♦ 2017р. український уряд уперше виділив субвенцію (цільова дотація з державного бюджету) на інклюзивну освіту в розмірі 209,4 млн грн, а в держбюджеті на 2018р. закладено понад 500 млн грн субвенції (Постанова Кабінету Міністрів

ЧАС ОФОРМИТИ ПЕРЕДПЛАТУ НА 2019 РІК!

Обирайте зручний для вас спосіб

НА ПОШТІ

або

ONLINE

ІНДЕКСИ

“Дошкільне виховання” **74140**

“Палітра педагога” **40296**

“Джміль” **40295**

Комплект **95989**

НА САЙТІ **JMIL.COM.UA**

Сформуйте
персональний комплект

БОНУС

Е-МАТЕРІАЛИ ДО КОЖНОГО ВИПУСКУ!

Шукайте на сторінках і завантажуйте з сайту

